

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Φεβρουάριος 2013

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικώς. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

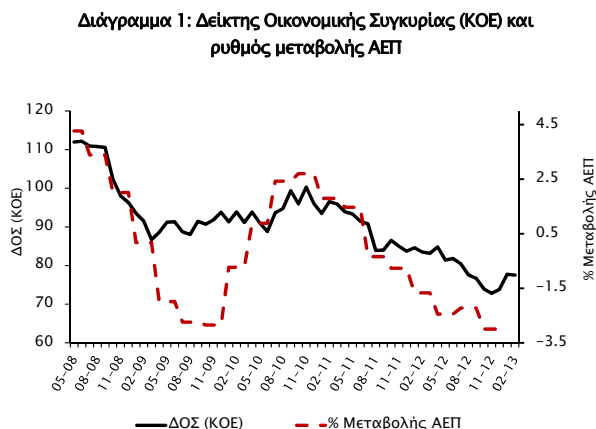
Το Φεβρουάριο 2013 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε οριακή υποχώρηση με το Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να μειώνεται κατά 0,2 μονάδες σε σύγκριση με τον Ιανουάριο. Η μείωση αυτή οφείλεται στην επιδείνωση του κλίματος στις υπηρεσίες. Βελτίωση κατέγραψε το κλίμα στο λιανικό εμπόριο και τη μεταποίηση, καθώς και το κλίμα ανάμεσα στους καταναλωτές. Το επιχειρηματικό κλίμα στις κατασκευές παρέμεινε στα ίδια αρνητικά επίπεδα του Ιανουαρίου.

Η επιδείνωση του κλίματος στις υπηρεσίες ήταν αποτέλεσμα δυσμενέστερων αξιολογήσεων των επιχειρήσεων αναφορικά με τη ζήτηση και την οικονομική τους κατάσταση το τελευταίο τρίμηνο, αλλά και εκτιμήσεων για χειρότερηση των προοπτικών ζήτησης το επόμενο τρίμηνο. Η καλύτερευση του κλίματος μεταξύ καταναλωτών οφείλεται στις λιγότερο αρνητικές προσδοκίες για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και της Κύπρου γενικότερα, τους επόμενους 12 μήνες.

Ο ΔΟΣ συνεχίζει να κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα εξαιτίας της αυξημένης αβεβαιότητας που επικρατεί στην οικονομία, προδιαγράφοντας έτσι συνέχιση της συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας τα επόμενα τρίμηνα.

Τον Φεβρουάριο 2013 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε οριακή μείωση της τάξης των 0,2 μονάδων σε σύγκριση με τον Ιανουάριο.² Τους τελευταίους μήνες ο ΔΟΣ συνεχίζει να κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, γεγονός που προδιαγράφει συνέχιση της ύφεσης (Διάγραμμα 1).³

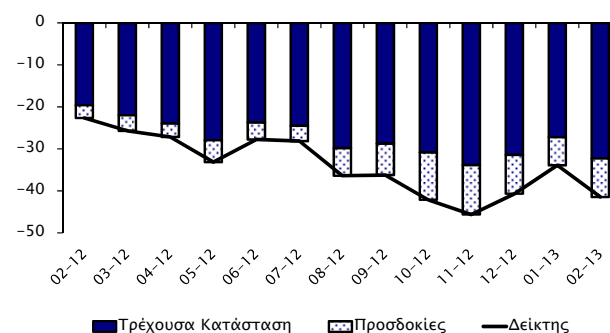
Η μείωση του ΔΟΣ το Φεβρουάριο σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται στη χειροτέρευση του οικονομικού κλίματος στις υπηρεσίες (Διάγραμμα 2).

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε επιδείνωση λόγω χειροτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3). Το Φεβρουάριο, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολογούν αρνητικά την οικονομική κατάσταση της επιχείρησής τους και ταυτόχρονα αρκετά μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων που αξιολογεί αρνητικά τη ζήτηση και την απασχόληση τους τελευταίους τρεις μήνες. Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο, αρνητικότερες είναι και οι προσδοκίες των επιχειρήσεων

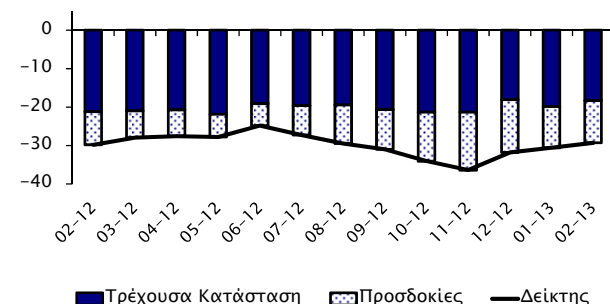
αναφορικά με τη ζήτηση και την απασχόληση το επόμενο τρίμηνο. Συγχρόνως, λιγότερες επιχειρήσεις προγραμματίζουν αυξήσεις στις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε οριακή βελτίωση λόγω καλυτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στις πωλήσεις τους τελευταίους τρεις μήνες και ταυτόχρονα λιγότερες δήλωσαν ότι τα τρέχοντα αποθέματά τους παρουσιάζονται αυξημένα. Το Φεβρουάριο, οριακά περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις πωλήσεις και την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες, ενώ ελαφρώς λιγότερες αναμένουν μείωση στις παραγγελίες προς τους προμηθευτές. Το Φεβρουάριο, πολύ λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι αναμένουν αύξηση των τιμών τους το επόμενο τρίμηνο (Πίνακας 1).

Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε στα ίδια αρνητικά επίπεδα με τον Ιανουάριο (Διάγραμμα 5). Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολογούν αρνητικά την οικοδομική τους δραστηριότητα το τελευταίο τρίμηνο, καθώς και τα υπό εξέλιξη έργα τους (current overall order books). Λιγότερο αρνητικές απ' ό,τι τον Ιανουάριο

¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

² Από το Φεβρουάριο 2013 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

³ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, (Προκαταρκτική εκτίμηση) 4ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2012", Στατιστική Υπηρεσία 14/02/13).

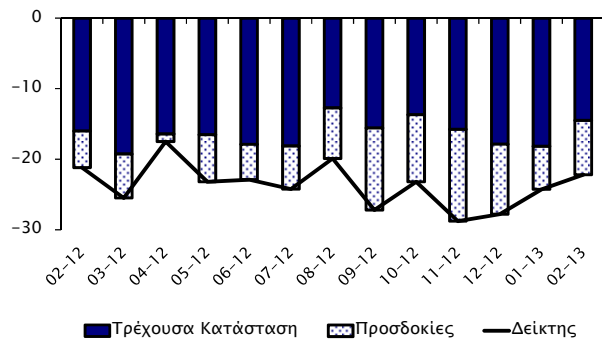
είναι οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες. Το Φεβρουάριο, περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι αναμένουν μείωση στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε οριακή βελτίωση σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα, λόγω καλυτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

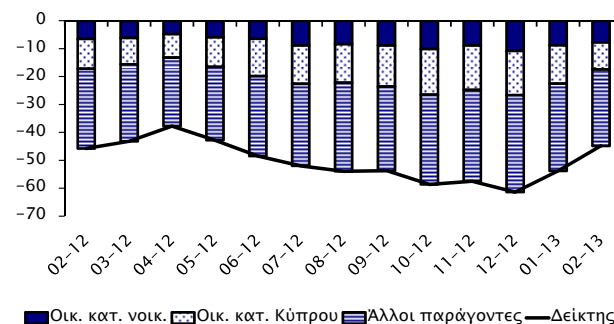

Συγκριτικά με τον Ιανουάριο οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες, καθώς και για τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες καταγράφονται λιγότερο αρνητικές. Το Φεβρουάριο, λιγότερο αρνητικές παρουσιάζονται και οι προσδοκίες των περισσότερων επιχειρήσεων αναφορικά με την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες. Σε σχέση με τον Ιανουάριο, λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι διαθέτουν αυξημένα αποθέματα τελικών προϊόντων, αλλά περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν πτώση στις τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές. Το Φεβρουάριο, περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στην παραγωγή το επόμενο τρίμηνο, ενώ ελαφρώς

περισσότερες αναμένουν μείωση στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** παρουσιάζεται λιγότερο αρνητικό σε σύγκριση με τον Ιανουάριο. Αν και οι αξιολογήσεις τους για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους και της Κύπρου τον τελευταίο χρόνο είναι αρνητικότερες, οι προσδοκίες τους για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και της Κύπρου τους επόμενους 12 μήνες, εμφανίζονται λιγότερο αρνητικές το Φεβρουάριο. Οι εκτιμήσεις τους για την ανεργία παρουσίασαν κάποια βελτίωση, η συντριπτική πλειοψηφία όμως συνεχίζει να αναμένει αύξηση στον αριθμό των ανέργων τους επόμενους 12 μήνες (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα, περισσότεροι καταναλωτές δήλωσαν ότι παρατήρησαν αυξήσεις στις τιμές των καταναλωτικών αγαθών τον τελευταίο χρόνο, ενώ πολύ λιγότεροι αναμένουν αυξήσεις στις τιμές τους επόμενους 12 μήνες. Σε σχέση με τον Ιανουάριο, περισσότεροι δήλωσαν ότι η τρέχουσα χρονική στιγμή δεν είναι κατάλληλη για μεγάλες αγορές, ενώ ελαφρώς περισσότεροι δήλωσαν πως η πιθανότητα να προβούν σε αποταμίευση τους επόμενους 12 μήνες είναι αυξημένη (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο το Φεβρουάριο 2013 παρουσίασε μικρή μείωση 0,2 μονάδων σε σύγκριση με τον Ιανουάριο 2013. Η μείωση αυτή οφείλεται στην επιδείνωση του κλίματος στις υπηρεσίες λόγω δυσμενέστερων αξιολογήσεων των επιχειρήσεων αναφορικά με τη ζήτηση και την οικονομική τους κατάσταση το τελευταίο τρίμηνο, αλλά και λόγω χειρότερησης των προοπτικών ζήτησης το επόμενο τρίμηνο. Βελτίωση κατέγραψε το κλίμα στο λιανικό εμπόριο και τη μεταποίηση, καθώς και το κλίμα ανάμεσα στους καταναλωτές. Το επιχειρηματικό κλίμα στις κατασκευές παρέμεινε στα ίδια αρνητικά επίπεδα του Ιανουαρίου.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2012												2013	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ														
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-23	-26	-27	-33	-28	-28	-36	-36	-42	-46	-41	-34	-41	
Οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων τους τελευταίους 3 μήνες ³	-33	-30	-38	-40	-36	-39	-39	-41	-46	-46	-49	-43	-51	
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	-26	-36	-34	-44	-36	-34	-50	-45	-47	-55	-45	-39	-46	
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	-9	-11	-10	-16	-12	-11	-20	-22	-34	-35	-28	-20	-28	
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	-5	-7	2	-3	-6	-10	-17	-18	-20	-15	-8	-7	-13	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	0	0	-2	-17	-16	-16	-17	-22	-13	-11	-10	-11	-14	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	2	9	-1	-7	-7	-7	-7	-7	-9	-10	-8	-10	-17	
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ														
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-30	-28	-28	-28	-25	-27	-29	-31	-34	-36	-32	-31	-29	
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-51	-49	-57	-60	-52	-58	-54	-55	-59	-60	-57	-55	-58	
Τρέχοντα αποθέματα ³	13	14	5	6	6	1	4	7	5	4	-3	4	-3	
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-26	-21	-21	-18	-17	-23	-30	-31	-38	-45	-41	-32	-33	
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-47	-43	-36	-42	-44	-45	-47	-57	-54	-55	-56	-50	-49	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-11	-12	-12	-16	-15	-17	-11	-19	-16	-12	-14	-12	-13	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-4	9	-4	-10	-12	-9	3	2	-3	-8	2	11	-12	
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ														
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-60	-57	-58	-56	-59	-61	-61	-68	-62	-60	-56	-62	-62	
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-55	-56	-56	-58	-56	-57	-56	-57	-57	-59	-55	-62	-65	
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-79	-81	-84	-79	-81	-84	-86	-90	-83	-88	-83	-86	-89	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-41	-32	-32	-33	-37	-38	-36	-46	-40	-33	-30	-38	-36	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-38	-37	-35	-37	-39	-34	-37	-38	-35	-45	-43	-36	-40	
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ														
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-21	-26	-18	-23	-23	-24	-20	-27	-23	-29	-28	-24	-22	
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-36	-44	-48	-52	-32	-42	-44	-53	-53	-50	-48	-47	-44	
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-54	-55	-56	-62	-59	-58	-54	-56	-54	-57	-61	-61	-59	
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-58	-52	-51	-43	-52	-39	-50	-44	-45	-45	-27	-28	-44	
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-6	3	-7	-13	-5	-3	-16	-9	-13	-10	-8	-6	-15	
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	-16	-19	-3	-20	-15	-18	-22	-35	-29	-39	-30	-18	-23	
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-23	-27	-19	-16	-11	-21	-18	-31	-31	-29	-29	-28	-19	
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-5	-1	-6	-4	-11	1	-10	-3	-3	-8	-2	2	1	
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ														
Δείκτης ²	-46	-43	-38	-43	-48	-52	-54	-54	-59	-58	-61	-54	-45	
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-35	-41	-40	-45	-40	-45	-44	-41	-39	-40	-40	-45	-46	
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-26	-25	-19	-24	-26	-36	-34	-36	-40	-36	-43	-35	-31	
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-70	-74	-73	-76	-77	-79	-77	-77	-79	-79	-81	-82	-85	
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-43	-38	-34	-42	-54	-55	-55	-59	-66	-64	-63	-55	-39	
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	15	27	34	22	19	14	18	23	15	14	13	22	26	
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	15	31	14	4	-2	5	5	7	4	6	13	20	9	
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3, 4}	59	57	52	54	64	65	68	68	73	74	79	68	55	
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-48	-53	-46	-52	-49	-57	-60	-63	-57	-57	-57	-63	-64	
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-53	-54	-50	-54	-59	-65	-62	-67	-67	-68	-69	-70	-68	
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-19	-11	-14	-14	-11	-21	-24	-17	-17	-21	-25	-23	-26	
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-55	-53	-46	-51	-50	-53	-58	-52	-56	-57	-60	-57	-55	

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

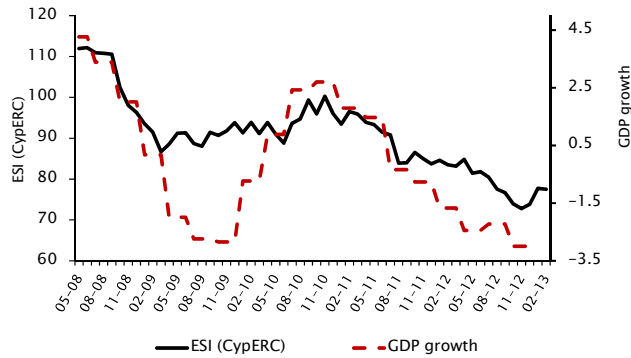
² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

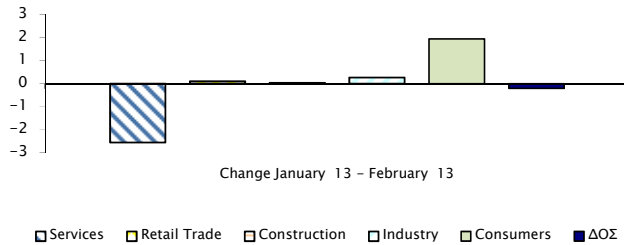
February 2013

Figure 1: Economic Sentiment Indicator (ESI CypERC) and GDP growth

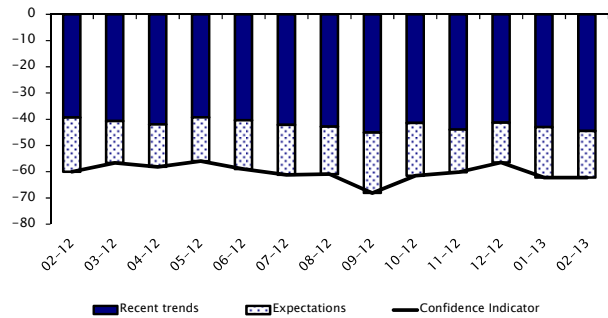

Note: The weights used in the calculation of the Economic Sentiment Indicator constructed by the Economics Research Centre (ESI CypERC) reflect the contribution of each sector to the GDP of Cyprus.

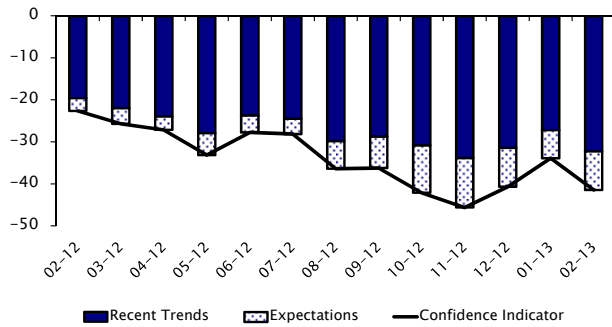
Figure 2: Decomposition of the change in ESI (CypERC)

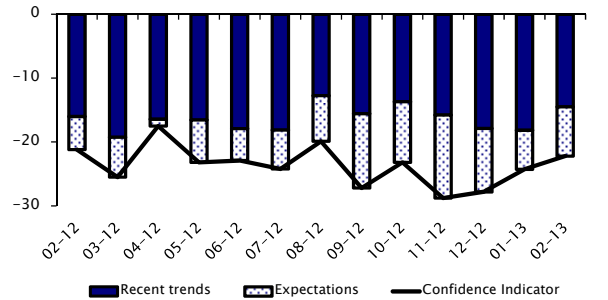
Figure 5: Construction Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

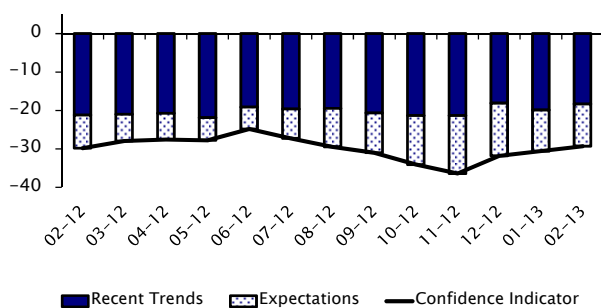
Figure 3: Services Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

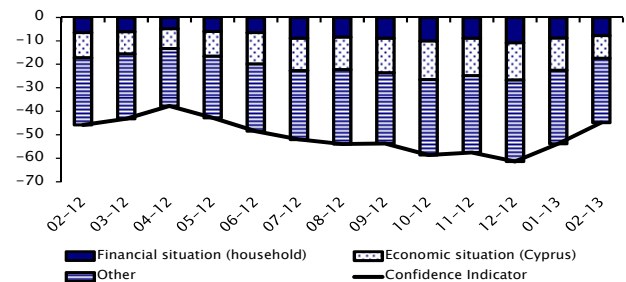
Figure 6: Industrial Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

Figure 4: Retail Trade Confidence Indicator (contribution of recent trends and expectations)

Figure 7: Consumer Confidence Indicator (contribution of financial/economic situation expectations and other factors)

Note: Other factors include unemployment expectations and savings intentions.

Table 1: Difference between the percentage of positive and negative responses (balance)¹ and ESI (CypERC)

Month	2012												2013	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	
ECONOMIC SENTIMENT INDICATOR (ESI CypERC)²	83.5	83.1	84.8	81.4	81.8	80.5	77.6	76.7	73.9	72.8	73.8	77.7	77.5	
SERVICES														
Services Confidence Indicator ³	-23	-26	-27	-33	-28	-28	-36	-36	-42	-46	-41	-34	-41	
Business situation, past 3 months ⁴	-33	-30	-38	-40	-36	-39	-39	-41	-46	-46	-49	-43	-51	
Turnover (demand), past 3 months ⁴	-26	-36	-34	-44	-36	-34	-50	-45	-47	-55	-45	-39	-46	
Expected turnover (demand), next 3 months ⁴	-9	-11	-10	-16	-12	-11	-20	-22	-34	-35	-28	-20	-28	
Employment, past 3 months	-5	-7	2	-3	-6	-10	-17	-18	-20	-15	-8	-7	-13	
Expected employment, next 3 months	0	0	-2	-17	-16	-16	-17	-22	-13	-11	-10	-11	-14	
Expected selling prices, next 3 months	2	9	-1	-7	-7	-7	-7	-7	-9	-10	-8	-10	-17	
RETAIL TRADE														
Retail Trade Confidence Indicator ³	-30	-28	-28	-28	-25	-27	-29	-31	-34	-36	-32	-31	-29	
Business activity (sales), past 3 months ⁴	-51	-49	-57	-60	-52	-58	-54	-55	-59	-60	-57	-55	-58	
Stock of goods ⁴	13	14	5	6	6	1	4	7	5	4	-3	4	-3	
Expected business activity (sales), next 3 months ⁴	-26	-21	-21	-18	-17	-23	-30	-31	-38	-45	-41	-32	-33	
Orders placed with suppliers, next 3 months	-47	-43	-36	-42	-44	-45	-47	-57	-54	-55	-56	-50	-49	
Expected employment, next 3 months	-11	-12	-12	-16	-15	-17	-11	-19	-16	-12	-14	-12	-13	
Expected selling prices, next 3 months	-4	9	-4	-10	-12	-9	3	2	-3	-8	2	11	-12	
CONSTRUCTION														
Construction Confidence Indicator ³	-60	-57	-58	-56	-59	-61	-61	-68	-62	-60	-56	-62	-62	
Building activity, past 3 months	-55	-56	-56	-58	-56	-57	-56	-57	-57	-59	-55	-62	-65	
Current overall order books ⁴	-79	-81	-84	-79	-81	-84	-86	-90	-83	-88	-83	-86	-89	
Expected employment, next 3 months ⁴	-41	-32	-32	-33	-37	-38	-36	-46	-40	-33	-30	-38	-36	
Expected selling prices, next 3 months	-38	-37	-35	-37	-39	-34	-37	-38	-35	-45	-43	-36	-40	
INDUSTRY														
Industrial Confidence Indicator ³	-21	-26	-18	-23	-23	-24	-20	-27	-23	-29	-28	-24	-22	
Production, past 3 months	-36	-44	-48	-52	-32	-42	-44	-53	-53	-50	-48	-47	-44	
Current overall order books ⁴	-54	-55	-56	-62	-59	-58	-54	-56	-54	-57	-61	-61	-59	
Current export order books	-58	-52	-51	-43	-52	-39	-50	-44	-45	-45	-27	-28	-44	
Stock of finished products ⁴	-6	3	-7	-13	-5	-3	-16	-9	-13	-10	-8	-6	-15	
Expected production, next 3 months ⁴	-16	-19	-3	-20	-15	-18	-22	-35	-29	-39	-30	-18	-23	
Expected employment, next 3 months	-23	-27	-19	-16	-11	-21	-18	-31	-31	-29	-29	-28	-19	
Expected selling prices, next 3 months	-5	-1	-6	-4	-11	1	-10	-3	-3	-8	-2	2	1	
CONSUMERS														
Consumer Confidence Indicator ³	-46	-43	-38	-43	-48	-52	-54	-54	-59	-58	-61	-54	-45	
Financial situation of household, past 12 months	-35	-41	-40	-45	-40	-45	-44	-41	-39	-40	-40	-45	-46	
Expected financial situation of household, next 12 months ⁴	-26	-25	-19	-24	-26	-36	-34	-36	-40	-36	-43	-35	-31	
General economic situation in Cyprus, past 12 months	-70	-74	-73	-76	-77	-79	-77	-77	-79	-79	-81	-82	-85	
Expected general economic situation in Cyprus, next 12 months ⁴	-43	-38	-34	-42	-54	-55	-55	-59	-66	-64	-63	-55	-39	
Consumer prices, past 12 months	15	27	34	22	19	14	18	23	15	14	13	22	26	
Expected consumer prices, next 12 months	15	31	14	4	-2	5	5	7	4	6	13	20	9	
Expected unemployment in Cyprus, next 12 months ^{4,5}	59	57	52	54	64	65	68	68	73	74	79	68	55	
Major purchases at present	-48	-53	-46	-52	-49	-57	-60	-63	-57	-57	-57	-63	-64	
Major purchases intentions, next 12 months	-53	-54	-50	-54	-59	-65	-62	-67	-67	-68	-69	-70	-68	
Savings at present	-19	-11	-14	-14	-11	-21	-24	-17	-17	-21	-25	-23	-26	
Savings intentions, next 12 months ⁴	-55	-53	-46	-51	-50	-53	-58	-52	-56	-57	-60	-57	-55	

Notes:

- ¹ Positive responses refer to increase/improvement/ above normal/very or fairly likely, while the opposite holds for negative responses. Data are seasonally adjusted.
- ² The weights used in the calculation of the Economic Sentiment Indicator reflect the contribution of each sector to the GDP of Cyprus.
- ³ The calculation of the confidence (composite) indicator is described in http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.
- ⁴ The responses to this question are used in the calculation of the confidence (composite) indicator for each survey.
- ⁵ Following a suggestion by the European Commission, the responses to this question are not adjusted for seasonality.

Since May 2008 the Economics Research Centre, in collaboration with RAI Consultants Ltd, have been conducting the Business and Consumer Surveys in Cyprus, as part of the Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. The programme is funded by the European Commission and the Ministry of Finance.